

Landstingsstyrelsen

Budgetdirektiv år 2005

Ärendet

Koncernledningens förslag till direktiv för budget år 2005 och planeringsåren 2006 – 2007 samt investeringsplan åren 2005 – 2009.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen beslutar att föreslå landstingsfullmäktige att besluta

- att fastställa dessa direktiv för budget år 2005 och för planeringsåren 2006-2007 samt investeringsplaner för åren 2005-2009,
- att uppdra åt landstingsstyrelsen att besluta om de eventuella kompletterande direktiv som kan krävas och i övrigt fullgöra de uppdrag som framgår av direktiven,
- att uppdra till utskott/nämnder/bolagsstyrelser att utforma sina respektive budgetförslag i enlighet med fastställda direktiv,
- att uppdra åt landstingsstyrelsen att återkomma till landstingsfullmäktige senast i samband med budgetförslag 2005 rörande hur underskottet år 2003 ska regleras samt
- att uppdra åt landstingsstyrelsen att pröva och besluta eventuella uppskov vad gäller kravet på att alla förvaltningar och bolag ska certifiera sina miljöledningssystem under 2004.

Landstingsstyrelsen beslutar för egen del

- att uppdra åt landstingsstyrelsens förvaltning att utarbeta anvisningar för budgetarbetet under förutsättning av landstingsfullmäktiges beslut.

Sören Olofsson

Bilaga:

1. Budgetdirektiv år 2005

Budgetdirektiv år 2005

Innehållsförteckning

1. SAMMANFATTNING.....	4
2. ÖVERGRIPANDE MÅL	5
3. KONCERNÖVERGRIPANDE DIREKTIV	5
3.1 HÅLLBARHET	5
3.2 EKONOMI.....	5
3.3 PERSONAL INKL. HÄLSA, JÄMSTÄLLDHET OCH MÅNGFALD	7
3.4 JÄMSTÄLLDHET UR ETT MEDBORGARPERSPEKTIV.....	9
3.5 MILJÖ	9
3.6 IT.....	10
4. DIREKTIV FÖR HÄLSO- OCH SJUKVÅRD INKL. TANDVÅRD	11
4.1 ÖVERGRIPANDE MÅL.....	11
4.2 ÖVERGRIPANDE DIREKTIV	11
4.3 3S-UTREDNINGEN	12
4.4 BESTÄLLARORGANISATIONEN	12
4.4.1 Övergripande mål.....	12
4.4.2 En ekonomi i balans.....	13
4.4.3 Ett effektivt omhändertagande.....	13
4.4.4 God hälsa och god sjukvård.....	14
4.5 PRODUCENTORGANISATIONEN SLL.....	14
4.5.1 Allmänt.....	14
4.5.2 Ekonomiska ramar.....	15
4.5.3 Investeringar.....	15
5. DIREKTIV FÖR TRAFIKVERKSAMHETEN	17
5.1 MÅL.....	17
5.2 DIREKTIV.....	17
5.3 EKONOMI.....	18
5.4 AB STORSTOCKHOLMS LOKALTRAFIK (SL).....	18
5.4.1 Mål.....	18
5.4.2 Ekonomiska ramar.....	18
5.4.3 Investeringar.....	19
5.5 WAXHOLMS ÅNGFARTYG AB (WÅAB).....	19
5.6 FÄRDTJÄNSTNÄMNDEN (FTJN).....	19
5.7 REGIONPLANE- OCH TRAFIKNÄMNDEN (RTN)	20
6. DIREKTIV FÖR ÖVRIG VERKSAMHET	20
6.1 LANDSTINGSSTYRELSEN	20
6.2 PATIENTNÄMNDEN.....	21

6.3 KULTURNÄMNDEN	21
6.4 ÖVRIGA	21
6.4.1 Landstingsrevisorerna	21
6.4.2 Locum AB.....	21
6.4.3 Landstingsfastigheter Stockholm (LFS).....	21
6.4.4 Medicarrier AB.....	21
6.4.5 AB Stockholms läns landstings Internfinans (IFAB).....	22
6.4.6 Koncernfinansiering och Skadekontot.....	22
7. BILAGOR	23
7.1 ÖVERGRIPANDE EKONOMISKT LÄGE	23
7.2 SKATTEINTÄKTSPROGNOS 2005-2007	26
7.3 RESULTATRÄKNING 2003-2007	27
7.4 LANDSTINGSBIDRAG 2003-2007	28
7.5 RESULTATKRAV 2004-2007.....	29
7.6 INVESTERINGSPLAN 2003-2009	30
7.7 UTBUDS- OCH STRUKTURFÖRÄNDRINGAR I VÅRDEN BUDGET 2005	31
7.8 TIDPLAN FÖR BUDGETPROCESS 2005	32

1. Sammanfattning

Stockholms läns landsting (SLL) står inför stora ekonomiska utmaningar de kommande åren. Resultatet år 2003 innebar ett underskott på 1,7 miljarder kronor, vilket i och för sig var en stor förbättring jämfört med året innan, men mycket arbete återstår innan kommunallagens krav på en ekonomi i balans är uppnått. SLL:s långfristiga skuld uppgick vid utgången av år 2003 till cirka 21 miljarder kronor.

En grundpelare i dessa budgetdirektiv är att landstingets ekonomi år 2005 ska vara i balans även om ett negativt scenario vad gäller intäcks- och kostnadsutvecklingen blir verklighet och detta utan att skatten eller avgifter höjs. Direktiven utgår därför ifrån ett positivt resultat på 978 miljoner kronor år 2005, vilket är det resultat som landstingsfullmäktige beslöt för år 2005 i budgetbeslut 2004.

Det är svårt att prognostisera skatteintäkterna år 2005 i det rådande osäkra konjunkturläget och det finns en risk att de blir lägre än vad som är antaget i dessa direktiv. En annan osäkerhet är den slutliga utformningen av ett nytt utjämningsystem, vilket riskerar att kosta SLL mer än det nuvarande systemet som dessa direktiv bygger på. En försämring av rikets skattekraft år 2005 med en procentenhet och ett nytt utjämningsystem, enligt den modell som hittills diskuterats, skulle sammantaget reducera SLL:s resultat med drygt 500 miljoner kronor.

Landstingets kostnader för år 2005 jämfört med budget år 2004 får inte öka med mer än 1,7 procent, vilket kan jämföras med ökningen mellan 2002 och 2003 på 6,8 procent och ökningen mellan 2003 och budget 2004 på 4,1 procent. Även åren 2006 och 2007 kommer utrymmet för kostnadsökningar att vara begränsat.

Den största utmaningen år 2005 torde vara att framgångsrikt genomföra den besparing inom hälso- och sjukvården på cirka 700 miljoner kronor som beslutades i budget år 2004.

Nedan finns en kort sammanfattning av SLL:s resultaträkning och investeringsplan åren 2004-2007:

Mkr	2004 budget	2005 plan	05/04	2006 plan	06/05	2007 plan	07/06
Intäkter	53 321	55 155	3,4%	57 335	4,0%	59 517	3,8%
Kostnader inkl. finansnetto	53 260	54 176	1,7%	55 816	3,0%	57 998	3,9%
Resultat	61	978		1 519		1 519	
Investeringar	3316	3472	4,7%	4054	16,8%	2835	-30,1%

2. Övergripande mål

Budgetdirektiven syftar till att stödja följande övergripande mål för landstinget:

- Att ekonomin är i balans, utan höjning av skatten eller avgifter, även om ett negativt scenario vad gäller intäkts- och kostnadsutvecklingen blir verklighet
- Att befolkningens hälsa är god och att befolkningen erbjuds en kvalitativt god och lätt tillgänglig sjukvård i rimlig tid och på lika villkor
- Att regionens transportsystem är effektivt och hållbart med en väl fungerande kollektivtrafik kännetecknad av hög tillgänglighet och god kvalitet
- Att Stockholms läns landsting är en konkurrenskraftig arbetsgivare där medarbetarna känner arbetsglädje, stolthet, engagemang och framtidstro i en organisation som kännetecknas av kompetens och långsiktig verksamhetsutveckling
- Att Stockholms läns landsting är ett föredöme inom områdena jämställdhet, mångfald, miljö och hållbarhet

3. Koncernövergripande direktiv

Direktiven nedan gäller för samtliga förvaltningar/bolag i koncernen. Därutöver finns verksamhetsspecifika direktiv under sektionerna fyra till sex nedan.

3.1 Hållbarhet

Landstingets verksamheter ska i ett långsiktigt perspektiv vara hållbara. Detta innebär att alla förvaltningar/bolag ska förvaltas och utvecklas på ett sådant sätt att verksamhetsresultatet, i form av ständigt förbättrad hälso- och sjukvård samt kollektivtrafik nås genom en hållbar resursförbrukning. Det ankommer på varje förvaltning/bolag att i sin budget visa hur så ska ske.

Alla verksamheter i landstinget ska karakteriseras av hög moral och etik. De värderingar som finns i landstinget i form av beslutade policy-dokument inom olika områden ska efterlevas och de eventuella insatser som planeras under året och kräver resurser ska redovisas i budget.

Det är angeläget att koncernens styr- och uppföljningssystem fortsätter att utvecklas. Speciellt viktigt är att styrning och uppföljning görs utifrån flera olika perspektiv (t.ex. kund/medborgare, medarbetare, miljö och ekonomi). Det är önskvärt att det ekonomiska resultatet i större utsträckning relateras till utförd produktion och dess kvalitet samt vilka effekter den levererade hälso- och sjukvården samt kollektivtrafiken får i samhället.

3.2 Ekonomi

De prognostiserade intäkterna år 2005 uppgår till 55,2 miljarder kronor, vilket innebär en ökning på 3,4 procent jämfört budget år 2004. Prognosen är osäker bland annat på grund av svårigheten att bedöma den rådande lågkonjunktorens genomslag på skatteintäkten och på grund av att ett nytt utjämningsystem kan komma att beslutas. En förutsättning i dessa direktiv är att budgetera ett positivt resultat på 978 miljoner kronor år 2005, vilket är i linje

med det beslut avseende planår 2005 som landstingsfullmäktige fattade i samband med budgetbeslut 2004.

Underskottet för 2003 uppgick enligt kommunallagen till 1 782 miljoner kronor och detta ska enligt lagreglerna om balanskrav vara reglerat år 2005. Det budgeterade resultatet på 978 miljoner kronor är således otillräckligt för att uppnå kommunallagens krav. Noteras i sammanhanget ska att den kommande propositionen rörande balanskravet kan innebära att tiden för reglering av underskott förlängs. Landstingsstyrelsen får i uppdrag att återkomma till landstingsfullmäktige i ärendet senast i samband med budgetförslag år 2005.

Exempel på åtgärder som skulle förbättra resultatet år 2005 med cirka 800 miljoner kronor och därmed möjliggöra en reglering av hela 2003 års underskottet är:

- Reduktion av antalet årsarbetare med 1 850 (helårseffekt) utöver den redan beslutade reduktionen på 1 900 årsarbetare
- Höjning av priset på SL:s 30-dagarskort med 160 kronor
- Höjning av skatten med 25 öre

För att nå ett resultat på 978 miljoner kronor får landstingets kostnader år 2005 inte öka med mer än 1,7 procent jämfört med budget år 2004. Denna siffra kan jämföras med ökningen mellan 2002 och 2003 på 6,8 procent respektive ökningen på 4,1 procent mellan 2003 och budget 2004. Utöver en mycket modest ökning av koncernens totala kostnader finns flera andra förutsättningar som måste uppfyllas för att resultatet år 2005 ska bli 978 miljoner kronor:

- Att skatteintäkten (inkl. utjämning och statsbidrag) inte blir lägre än de 39,6 miljarder kronor som är antaget i dessa direktiv. En justering av rikets skattekraft nedåt med en procentenhet år 2005 skulle ge cirka 360 miljoner kronor lägre skatteintäkter. Det föreslagna nya utjämningssystemet skulle ge cirka 165 miljoner kronor högre kostnader för utjämningen än den senaste prognosen
- Att kostnadsökningstakten år 2004 inte överstiger den budgeterade på 4,1 procent. Budgeterad ökning av personalkostnader ligger på 2,5 procent, vilket är cirka hälften av ökningen mellan år 2003 och 2002
- Att besparingarna i hälso- och sjukvården på cirka 700 miljoner kronor utöver den cirka en miljard kronor som är budgeterade år 2004 framgångsrikt genomförs
- Att de investerings- och kostnadseffekter som är ett resultat av de strukturåtgärder som beslutades i budgetbeslut 2004, och tillkommer utöver de 275 miljoner kronor som reserverades för i bokslut 2003, finansieras i särskild ordning

Övergripande direktiv

De övergripande ekonomiska direktiven för år 2005 är:

- Samtliga förvaltningar/bolag ska ovillkorligen ha en ekonomi i balans
- Den besparing som beslutades i samband med budget 2004 på 700 miljoner kronor år 2005 jämfört med budget 2004 ska genomföras
- Koncernens totala kostnader (inkl. finansnetto) får inte öka med mer än 1,7 procent jämfört med budget år 2004
- Koncernens bemanningskostnader (personalkostnader plus kostnader för inhyrd personal) får totalt sett inte öka med mer än 1,5 procent jämfört med budget år

2004. Av detta utrymme kommer höjda pensionskostnader att ta cirka 0,5 procentenheter i anspråk. Exkluderas den reduktion av årsarbetare som är planerad under år 2005 så kan bemanningskostnaden öka med 3,3 procent

- Kostnaderna för sjukskrivning ska minska år 2005 och samtliga förvaltningar/bolag ska redovisa åtgärder för att komma till rätta med ohälsotalen
- Respektive förvaltning/bolag ska från och med år 2005 följa upp sin produktivitetsutveckling enligt enhetliga principer framtagna av Landstingsstyrelsen. Målet är att produktiviteten kontinuerligt ska förbättras
- Kostnaden för central administration ska fortsätta att minska såväl inom landstingsstyrelsens förvaltning som inom övriga förvaltningar/bolag

Landstingsbidrag/tillskott

Det totala landstingsbidraget/tillskottet år 2005 uppgår till 42 380 miljoner kronor vilket är en ökning jämfört med budget år 2004 på cirka 890 miljoner kronor eller 2,1 procent (bilaga 7.4). Landstingsbidraget/tillskottet i planår 2005 i budgetbeslut 2004 var cirka 500 miljoner kronor högre och den sänkning som är gjord hänför sig i huvudsak till att prognostiserad skatteintäkt för år 2005 reviderats ned. Ökningen för hälso- och sjukvården är 2 procent. Ökningen för SL och WÅAB sammantaget är cirka 4 procent. Övriga förvaltningar/bolag får samma bidrag/tillskott som i planår 2005 i budgetbeslut 2004 och belastas således inte av den neddragning som varit nödvändig av det totala bidraget/tillskottet.

Ökningen av tillskottet till AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) är 4 procent jämfört med budget år 2004. Det kan konstateras att det finns osäkerheter vad gäller vilken ökning av tillskott som SL behöver för att klara verksamheten utan större störningar. SL har i ett sent skede av direktivarbetet presenterat nya siffror rörande sina kostnader som avviker från inrapporterad budget år 2004. Detta rör bland annat kostnader för avskrivningar, räntekostnader och övriga kostnader. Dessa nya siffror kommer att analyseras för att säkra att såväl landstingets som SL:s budgetarbete baseras på transparenta och tillförlitliga ekonomiska grunddata.

3.3 Personal inkl. hälsa, jämställdhet och mångfald

Landstingsfullmäktiges budgetbeslut för 2004-2006 innebär fortsatta strukturförändringar inom sjukvården. De ekonomiska förutsättningarna, kommande generationsväxlingar och den medicinska/tekniska utvecklingen ställer nya krav på det personalpolitiska arbetet. Ett arbete som präglas av delaktighet för alla genom tydliga mål och väl fungerande kommunikationskanaler.

Övergripande mål för det personalpolitiska arbetet

Visionen är att Stockholms läns landsting ska vara en konkurrenskraftig arbetsgivare där medarbetarna känner arbetsglädje, stolthet, engagemang och framtidstro i en organisation som kännetecknas av kompetens och långsiktig verksamhetsutveckling. Landstingets personalpolicy anger inriktningen för personalarbetet de närmaste åren och ska vara ett stöd i förnyelse- och utvecklingsarbete samt främja en hållbar utveckling i arbetslivet.

De personalstrategiska områdena i personalpolicyn är följande:

- Ledarskap
- Medarbetarskap
- Utveckling och lärande
- Arbetsmiljö och hälsa
- Lön och anställningsförmåner
- Långsiktig personal- och kompetensförsörjning
- Jämställdhet
- Mångfald och integration

Övergripande mål för landstingskoncernens jämställdhetsarbete

Vägledning för jämställdhetsarbetet och *Vägledning för att förebygga och motverka diskriminering* är koncerngemensamma styrdokument som kompletterar landstingets personalpolicy och hälsoplan. Landstinget ska vara ett föredöme inom jämställdhetsområdet genom att jämställdhetsperspektivet integreras i all verksamhet och i alla beslut. De övergripande målen är:

- Andelen män respektive kvinnor bland landstingets chefer ska återspegla könsfördelningen inom organisationen
- Fler män ska rekryteras till vården
- Ingen ska ofrivilligt behöva arbeta deltid
- Genuskunskap ska ingå i utbildningar för chefer och medarbetare.

Åtgärderna ska vara både långsiktiga och kortsiktiga och uttryckas i konkreta och mätbara jämställdhetsmål.

För landstingets arbete med mångfald i arbetslivet gäller att enheterna aktivt ska främja etnisk mångfald och motverka diskriminering.

Övergripande mål för landstingskoncernens arbetsmiljö- och hälsoarbete

Landstingets Hälsoplan 2003-2006 anger mål och inriktning för landstingets arbetsmiljö- och hälsoarbete. Områden som anges i hälsoplanen är systematiskt arbetsmiljöarbete, friskvård, företagshälsovård, flexibla arbetstidsmodeller, rehabilitering, kompetensutveckling inom arbetsmiljö- och hälsoområdet och medarbetar-/personalenkäter. Övergripande mål är att:

- Skapa hälsofrämjande arbetsplatser
- Minska sjukdagarna per anställd med minst en dag per år

Ett arbete pågår med att utarbeta gemensamma nyckeltal för SLL och arbetet bedöms vara slutfört under 2004. I budgetarbetet ska följande åtgärdsområden lyftas fram genom att förvaltningar och bolag i det systematiska arbetsmiljöarbetet tar fram mål i enlighet med hälsoplanen utifrån de nyckeltal som fastställs:

- Friskvård – satsningar på åtgärder för att främja medarbetarnas hälsa
- Företagshälsovård – både förebyggande och ”efterhjälpande” åtgärder
- Flexibel arbetstid/ arbetstidsmodeller – anpassning av arbetstiden utifrån verksamhetens och individens behov

- Rehabilitering- aktiva insatser för återgång i arbetet
- Kompetensutveckling – utveckling och lärande för chefer och medarbetare.

Det långsiktiga målet är att komma ner till i genomsnitt högst 18 dagars sjukfrånvaro per anställd (motsvarande siffra för år 2003 var 24,4 dagar).

Direktiv för budgetarbetet

De övergripande budgetdirektiven som berör samtliga förvaltningar och bolag i koncernen är:

- Utifrån landstingets personalpolicy som gemensam plattform ska förvaltningar och bolag utarbeta personalpolitiska program
- Arbetsmiljö- och hälsoarbetet inom respektive förvaltning/bolag ska konkretiseras i syfte att främja hållbarhet i arbetslivet och förverkliga landstingets vision utifrån mål och inriktning i hälsoplanen. Arbetet ska belysas ur ett genusperspektiv.
- Varje förvaltning och bolag ska upprätta en jämställdhetsplan respektive en mångfaldsplan för 2005. Planerna ska redovisas till landstingsstyrelsen.
- Samtliga förvaltningar och bolag ska genomföra återkommande jämförbara medarbetarenkäter och göra åtgärds-/handlingsplaner utifrån enkätresultatet.

Uppföljning av personalpolicyn och övriga personalpolitiska styrdokument sker genom personalbokslut, hälsobokslut och medarbetarenkäter. All personalstatistik och alla nyckeltal ska vara uppdelade på kvinnor och män.

3.4 Jämställdhet ur ett medborgarperspektiv

Jämställdhet innebär att kvinnor och män ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter under livets alla skeden. All verksamhet i landstinget ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Målet är att jämställdhetsperspektivet ska integreras i alla beslut som fattas så att den vård och service/tjänster som landstinget tillhandahåller länets invånare kommer flickor och pojkar, kvinnor och män tillgodo på ett rättvist och jämställt sätt. Förvaltningar och bolag ska beakta detta i sitt budgetarbete.

3.5 Miljö

De övergripande miljömålen för år 2006, som återfinns i landstingets miljöprogram –Miljö Steg 4, är:

- Att minst 25 procent av landstingets person- och varutransporter utförs med förnybara drivmedel
- Att minst 75 procent av värme och elektricitet kommer från miljöanpassade energikällor. Den totala energikonsumtionen ska inte ha ökat jämfört med år 2000
- Att minst 50 procent av alla identifierade mark- och byggnadsföroreningar är sanerade
- Att handlingsplaner för att minska läkemedelsrester i naturen antagits och används i landstingets alla vårdsektorer
- Att lustgasutsläpp från landstingets verksamhet till atmosfären är reducerade till hälften jämfört med år 2001

Alla förvaltningar/bolag ska ange när certifiering av det egna miljöledningssystemet erhållits. Om någon förvaltning/bolag ej beräknar certifiera sitt miljöledningssystem under 2004 ska ansökan om uppskov inges till landstingsstyrelsen senast 2004-10-01 med specifikation av vilka resurser som under 2005 kommer att avsättas för att erhålla en certifiering.

I miljöprogrammet ligger ansvaret för förbättring av landstingets miljöprestanda på beställarfunktionerna. Det är dessa som ska specificera vilka steg i riktning mot ökad ekologisk hållbarhet som beställningen ska innehålla, och vilka incitament som avtalats för att specificerade miljöprestanda ska nås.

Beställarna ska i budget ange hur stora kvantitativa bidrag till landstingets fem övergripande miljömål man avtalat via den beställda tjänsten, och i vilken mån man utnyttjat möjligheten att avtala om möjlighet till tilläggsersättning för uppnådda miljöresultat.

Vid beställning av varor ska miljökrav ställas enligt mall framtagen av SLL Upphandling. Viss merkostnad för miljöanpassade varor ska accepteras.

Producenterna ska summera de beställningar på förbättring av miljöprestanda som erhållits, och uttrycka dessa i kvantitativa termer som relaterar till landstingets fem övergripande miljömål.

Förvaltningar som ej är beställare eller producenter ska i sin budget specificera vilka bidrag till landstingets övergripande miljömål som avses att uppnås och kostnaden och intäkten för detta.

Miljökonsekvensbedömning ska alltid göras inför beslut och vara en del av beslutsunderlaget när så är tillämpligt.

3.6 IT

För SLL:s samtliga förvaltningar och bolag gäller att IT-budgeten år 2005 ska baseras på att möjligheter till användning av gemensamma teknik- och applikationslösningar värderas. Exempel på detta är samordning av teknisk drift och förvaltning samt eliminering av parallell funktionalitet.

SLL:s förvaltningar och bolag ska, där så är möjligt, använda ”total-cost-of-ownership”-modellen (TCO-modellen) för budgetering, redovisning och uppföljning av IT-kostnader från och med budget år 2005.

IT-stödet i vården ska utgå från ett patientorienterat synsätt baserat på en livslång sammanhållen vårddokumentation (elektronisk patientjournal) genom den Gemensamma Vårdinformationstjänsten, GVD.

Alla vårdproducenter ägda av SLL ska redovisa en plan för när och hur den egna IT-användningen kommer att integreras med den Gemensamma Vårdinformationstjänsten, GVD, och kostnader för den lokala integrationen och införandet ska budgeteras.

4. Direktiv för hälso- och sjukvård inkl. tandvård

Dessa direktiv omfattar hela vården, det vill säga både beställarorganisationen (hälso- och sjukvårdsutskottet, HSU) och producentorganisationen (ägarutskottet, ÄU). Beställarorganisationen ska ha ett befolkningsperspektiv i sitt arbete och HSU har till sin hjälp geografiska och medicinska beredningar. ÄU utövar landstingets ägarstyrning och stöds av en personalberedning och en investeringsberedning.

4.1 Övergripande mål

De övergripande och för vården specifika målen för år 2005 inom ramen för dessa budgetdirektiv är:

- Att befolkningens hälsa är god och att befolkningen erbjuds en kvalitativt god och lätt tillgänglig sjukvård i rimlig tid och på lika villkor
- Att ekonomin är i balans genom bland annat ett framgångsrikt genomförande av de utbuds- och strukturförändringar som beslöts i budget år 2004
- Att den långsiktiga satsning på närsjukvården innebär att denna gradvis tar ett större ansvar för bassjukvården fortsätter
- Att Karolinska Universitetssjukhuset successivt koncentrerar sin verksamhet på högspecialiserad vård, forskning och utbildning
- Att läkemedelsanvändningen är effektiv bland annat genom en fortsatt implementering av läkemedelsstrategin med fokus på läkemedelsområdet ur patientnytto-, miljö- och ett kostnadsperspektiven
- Att FoUU-arbetet är i internationell framkant och främjar hälsan i länet

4.2 Övergripande direktiv

Direktiv som berör såväl beställar- som producentorganisation är:

- Den besparing på 700 miljoner kronor år 2005 jämfört budget år 2004 som beslöts i budget år 2004 ska genomföras (bilaga 7.7)
- De avtal som sluts mellan beställare och producenter ska reflektera målen under 4.1 ovan
- Inriktningen på avtalen mellan beställaren och akutsjukhusen ska vara att huvuddelen av ersättningen är fast
- Kostnaden för läkemedel får år 2005 inte öka med mer än 5 procent
- Miljöklassificeringen av läkemedel ska fortsätta
- Styrningen inom hälso- och sjukvården ska fortsätta att utvecklas med fokus på att ta fram och följa upp tydliga och mätbara mål till exempel rörande kvalitet
- Beskrivningssystemen ska fortsätta att utvecklas för att öka kunskapen om vad som produceras, med vilket resultat och till vilken kostnad
- Ersättningsmodellerna ska fortsätta att utvecklas för att styra mot fastlagda inriktningsmål till exempel kostnadseffektivitet
- 3S-utredningen ska utgöra en av grunderna för de förändringar som görs av länets sjukvårdstruktur och vårdprocesser

- FoUU ska bedrivas i aktiv samverkan med Karolinska institutet och det regionala ALF-avtalet ska ligga till grund för länets forskning och utbildning

Beslutad besparing för Karolinska Universitetssjukhuset år 2005 uppgår till cirka 400 miljoner kronor jämfört med budget år 2004. Ett intensivt arbete pågår med att ta fram besparingsåtgärder. En del av dessa kommer att innebära en överföring av vårdvolymer till andra vårdproducenter. Hur dessa åtgärder ska hanteras i ett budgethänseende får bedömas när förslagen har tagits fram.

Av den besparing på 700 miljoner kronor som ska genomföras år 2005 (bilaga 7.7) är 85 miljoner kronor inte specificerade. Orsaken till detta är reducerade beting jämfört med budgetbeslut 2004 för Norrtälje och Södertälje sjukhus. Denna besparing ska klaras genom följande åtgärder:

- Reduktion av de administrativa kostnaderna inom Stockholms Läns Sjukvårdsområde (SLSO), som ett resultat av sammanslagningen av de tre produktionsområdena, med 35 miljoner kronor
- Ospecificerat uppdrag till beställarorganisationen att reducera kostnaden med 50 miljoner kronor inom ramen för ordinarie avtalsarbete

4.3 3S-utredningen

Arbetet med 3S-utredningen är inne i sitt slutskede. Utredningen kommer i mitten av april att lägga fram sina preliminära bedömningar rörande länets sjukvårdsstruktur och förslag till förändringar av denna. Två slutrapporter kommer att läggas fram i början av september innevarande år. Den ena avser den framtida sjukvårdsstrukturen, såväl avseende närsjukvården som akutsjukvården, medan den andra rapporten tar upp frågan om byggnation av ett nytt sjukhus på Karolinska Universitetssjukhusets område i Solna.

Det är svårt att i dagsläget ange en konkret tidsplan för de beslut som måste fattas för att förverkliga den nya sjukvårdsstrukturen. Det kan komma att krävas beslut redan innan budgetfullmäktige och då framför allt rörande sådana åtgärder som har bäring på den beslutade besparingen på Karolinska Universitetssjukhuset.

Det ska noteras i sammanhanget att resultatet av 3S-utredningen sannolikt inte kommer att förändra de besparingsbeting som ligger år 2005 utan ska snarare ses som ett verktyg att uppnå redan beslutade besparingar. Däremot kan påverkan bli stor på planåren 2006 – 2007 och till detta får återkommas när utredningens slutsatser är klara.

4.4 Beställarorganisationen

4.4.1 Övergripande mål

De inriktningsmål som Hälso- och Sjukvårdsutskottet har fastställt i beställarplanen för åren 2004-2006 ska utgöra grunden för beställarorganisationens budget år 2005. Dessa mål är:

- Ekonomi i balans
- Kvalificerad och lätt tillgänglig närsjukvård för befolkningen

- God hälsa i befolkningen
- Värddig och kvalitativt god sjukvård i rimlig tid
- Vård på lika villkor

Hälso- och sjukvårdsutskottet ges i uppdrag att under maj 2004 fatta beslut om direktiv för beställarplanen för perioden 2005-2007 där en prioritering och fördjupning av mål och strategier görs för vården inför förhandlingarna med producenterna. Beredningarnas direktivunderlag ska vägas in i samband med utformningen av beställarplan.

4.4.2 En ekonomi i balans

Landstingsbidraget till HSU år 2005 är 36,1 miljarder kronor, vilket innebär en ökning jämfört med budget år 2004 på 2 procent. Preliminär fördelning av ramen finns i tabellen nedan:

Mkr	Budget 2004	Plan 2005	05/04
Närsjukvård	12 777	13 070	2,3%
Akutsjukvård	16 307	16 275	-0,2%
Läkemedel	4 140	4 346	5,0%
Övrigt*	2 212	2 454	10,9%
Totalt	35 435	36 145	2,0%

* FoUU ALF(1050 mkr), kunskapscentra, administration, reserv oförutsett (175 mkr)

Ökningen av landstingsbidraget är betydligt lägre än ökningen tidigare år och stora krav kommer att ställas på effektivisering av verksamheten. Förutom vad som tidigare är nämnt så kommer bland annat följande att krävas:

- Under perioden 2005 - 2007 ska ökad kvalitet i vården helt finansieras genom omfördelning och ändrat utnyttjande av befintliga resurser. Utvecklingen av närsjukvården måste ske inom ramen för ändrat utnyttjande av befintliga resurser
- Ökade kostnader och förändringar av vårdbehoven åren 2006 och 2007 måste i stor utsträckning mötas med omfördelning av befintliga resurser och effektivisering
- De åtgärder som övervägs för att nå och behålla balans i ekonomin ska bedömas efter sin effekt på befolkningens hälsa för att undvika att oacceptabla effekter uppstår för befolkningen. Effekterna i befolkningen ska följas upp efter genomförandet

4.4.3 Ett effektivt omhändertagande

Målet är att utveckla vårdens struktur så att den i framtiden möter befolkningens behov av en kvalificerad och lätt tillgänglig närsjukvård.

Utveckla vårdens infrastruktur

Avtalen med producenterna ska anpassas till de utbuds- och strukturförändringar som eventuellt beslutas som en följd av 3S-utredningen och den där inkluderade närsjukvårdsutredningen. Samverkan och dialogen i vården och med vårdgrannar och samhälle ska utvecklas.

Stödja vårdens förändringsarbete

Strukturomvandlingen ska stötts och kombineras med andra åtgärder för att samtidigt förändra arbetssätt, system och effektivitet i vården. Två viktiga områden för detta arbete anges nedan:

- Utveckla en långsiktig strategi för hur beställaren kan stödja utvecklingen mot en ökad systemeffektivitet i vården
- Genomför läkemedelsstrategin för att höja kvalitén i läkemedelsförskrivningen för att undvika komplikationer för patienterna och onödiga kostnader i vården.

4.4.4 God hälsa och god sjukvård

Målet för hälso- och sjukvården är en god hälsa i befolkningen, som uppnås med en värdig och kvalitativt god sjukvård i rimlig tid, samt tillhandahålls på lika villkor. Befolkningens behov, förväntningar och värderingar ska vara en viktig utgångspunkt för beställarens agerande. Mätning och analys av effekten på hälsan av insatta åtgärder inom hälso- och sjukvårdssystemet är då av avgörande betydelse för styrning mot ett bättre hälsoläge.

Ett utvecklingsarbete påbörjas för att ta fram en gemensam, långsiktig stabil modell för uppföljning av hälso- och sjukvårdens effekter för befolkningen inom landstinget. Modellen ska passa för att följa både närsjukvården och den högspecialiserade vården. Utgångspunkten är hälso- och sjukvårdslagen som framhåller att samverkan mellan olika parter är avgörande för att nå en effektiv hälso- och sjukvård. Några andra viktiga utgångspunkter i lagen är t.ex. *Jämlig hälso- och sjukvård*, (vilket innebär att en persons behov av hälso- och sjukvård ska styra oavsett kön, ålder, funktionshinder, social position, etnisk eller religiös tillhörighet eller sexuell identitet) *Kunskapsbaserad och ändamålsenlig hälso- och sjukvård* (hälso- och sjukvården ska bygga på evidensbaserad kunskap, vara hälsofrämjande och formas för att möta patientens behov på bästa sätt), bara för att nämna några aspekter.

Beställarorganisationen får i uppdrag att utveckla en modell för stabil uppföljning.

4.5 Producentorganisationen SLL

Producentorganisationen för vården står inför fortsatt stora utmaningar år 2005, vilket kommer att ställa stora krav på ägarstyrningen och denna kommer att behöva att fortsätta utvecklas. Målen för producentorganisationen framgår av sektion 4.1 ovan.

4.5.1 Allmänt

Genomförandet av de besparingar som beslutades i 2004 års budget ska fortsätta och en kostnadsreduktion på cirka 400 miljoner kronor jämfört med budget 2004 ska realiseras. Merparten handlar om reduktion av antalet årsarbetare som vid utgången av år 2005 ska vara cirka 1 900 färre än vid utgången av år 2003, varav Karolinska Universitetssjukhuset står för merparten

Den förändring på Karolinska Universitetssjukhuset som kommer att ha störst påverkan på övriga producenter i länet är den beslutade begränsningen av verksamheten vid akutmot-

tagningen i Solna. Hur detta påverkar andra vårdproducenter är ännu inte helt klarlagt och detta kommer att vara en mycket viktig fråga i det kommande avtals- och budgetarbetet.

Det nybildade Stockholm läns sjukvårdsområde (SLSO) ska aktiva medverka till att bygga upp närsjukvårds-/närvårdsstrukturer och vårdnätverk. Ett första steg i den riktningen är indelningen i 12 närsjukvårdsområden. Ökade insatser ska göras för att, med utgångspunkt från medicinska bedömningar, förbättra tillgängligheten för prioriterade grupper. Modellen med "företag i företaget" ska fortsätta att utvecklas. De psykiatriska verksamheterna ska på lämpligt sätt infogas i det närsjukvårdskoncept som växer fram. Resultatkravet år 2005 höjs till 35 miljoner kronor i linje med besparingen på administrativ personal. SLSO får i uppdrag att utreda vilka ytterligare administrativa och strukturella besparingar, utöver de 35 miljoner kronorna på administration, som är möjliga att genomföra år 2005 och framåt.

Utredningarna rörande den framtida verksamheten vid Södertälje respektive Norrtälje sjukhus med avseende på verksamhetens långsiktiga inriktning (innehåll, volym, organisation, samordning med primärvården, samordning med kommunen etc.) ska slutföras och avrapporteras under innevarande år.

4.5.2 Ekonomiska ramar

Producentorganisationens ekonomi år 2005 ska vara i balans. Som noteras ovan kommer detta att vara en stor utmaning och kräver bland annat:

- Fortsatt stor restriktivitet avseende inhyrd personal
- Ingen ny verksamhet får etableras utan att denna är finansierad av beställarorganisationen eller av extern part
- Landstingsexterna vårdavtal ska anmälas till ägarutskottet innan avtalstecknande

4.5.3 Investeringar

Investeringsarbetet ska präglas av återhållsamhet med hänsyn till det ekonomiska läge som landstinget befinner sig i. De två huvudspåren i 3S-utredningen kommer att slutredovisas under år 2004 och de kommer att påverka investeringarnas inriktning under lång tid och investeringar kopplade till dessa utredningar kommer att behandlas i särskild ordning.

I planeringen av investeringar ska prioriteras

- Objekt för att säkerställa driften och tillgängligheten
- Objekt som följer av de i budget år 2004 beslutade strukturförändringarna inom sjukvården.

Utformningen av investeringsplaner ska ske i samråd med beställaren för att se till att föreslagna investeringar ligger i linje med den utveckling och förändring av verksamheten som beställarna önskar se utifrån sin roll som företrädare för medborgarna.

Byggnader

Den totala investeringsramen för byggnader, som redovisas under Landstingsfastigheter Stockholm, uppgår under åren 2005-2009 till 4,1 miljarder kronor (bilaga 7.6). Koncern-

ledningen får i uppdrag att, i samråd med producenter, beställare och fastighetsförvaltaren Locum, prioritera investeringarna inom den givna ramen.

Utrustning

Den totala investeringsramen för utrustning är cirka 600 miljoner kronor per år (bilaga 7.6). Ramarna anges per förvaltning och bolag då dessa själva ansvarar för anskaffningen av maskiner och inventarier. De sjukhus som berörs ska tillsammans med Locum finansiera reningsanläggningar för lustgas. Landstingsstyrelsen får i uppdrag att i samband med investeringsplaneringen göra en kartläggning av den röntgenutrustning som finns i länet.

5. Direktiv för trafikverksamheten

5.1 Mål

Budgetdirektiven tar utgångspunkt i det förslag på en övergripande trafikstrategi som landstingsstyrelsens förvaltning tagit fram.

Det övergripande och långsiktiga målet för trafikverksamheten är:

- Ett för regionen effektivt och hållbart transportsystem med en väl fungerande kollektivtrafik kännetecknad av hög tillgänglighet och god kvalitet

Det övergripande målet delas upp i delmål sett ur ett samhällsperspektiv, ett resenärsperspektiv och ett landstingsinternt perspektiv.

Ur ett *samhällsperspektiv* ska kollektivtrafiken:

- Bidra till en långsiktigt hållbar livsmiljö
- Bidra till en positiv regional utveckling
- Vara tillgänglig för alla

För att uppnå detta ska bl.a. kollektivtrafikens andel av persontransporterna öka, en högre andel av de fordon som används i kollektivtrafiken ska drivas med förnybara bränslen och tillgängligheten till och i allmän kollektivtrafik för funktionshindrade ska öka.

Ur ett *resenärsperspektiv* ska kollektivtrafiken:

- Vara enkel att resa med
- Erbjuder ett attraktivt utbud
- Levereras med hög kvalitet

För att uppnå detta ska bl.a. informationen och orienterbarheten förbättras, trafikutbudet anpassas efter efterfrågan, fortsatt samordning av tidtabeller ska ske och fordon och andra miljöer ska vara hela, rena och snygga. Det ska vara tryggt att resa med kollektivtrafiken.

Ur ett *landstingsinternt perspektiv*:

- Samordningen mellan landstingets trafikorganisationer ska öka
- Samordningen mellan trafikverksamheterna och andra landstingsverksamheter ska öka
- Trafikverksamheterna sammantaget ska bedrivas på ett långsiktigt hållbart och kostnadseffektivt sätt
- Trafikverksamheterna ska arbeta för ökad jämställdhet

För att uppnå detta ska bl.a. prissättningen stödja överflyttning från särskild till allmän kollektivtrafik.

5.2 Direktiv

Under förutsättning att fullmäktige beslutar att anta förslaget till övergripande trafikstrategi har landstingsstyrelsen det övergripande ansvaret för att trafikstrategin genomförs. Inom

ramen för trafikstrategin har landstingsstyrelsen ansvar för vissa uppdrag, vilket ska beaktas i landstingsstyrelsens planering.

Under samma förutsättning ska trafikverksamheterna inrikta sitt arbete i enlighet med trafikstrategin för att uppnå de mål och genomföra de uppdrag som anges däri. Utifrån tidigare angivna delmål har utformats handlingsinriktningar för genomförande till en viss tidpunkt eller löpande i verksamheten. För de uppdrag som ska genomföras år 2005 hänvisas till trafikstrategin. För ett samordnat genomförande av ett antal uppdrag i trafikstrategin bör tillsättas en samverkansgrupp på tjänstemannanivå.

5.3 Ekonomi

Landstingsbidraget/tillskottet till trafikverksamheterna år 2005 är 5,0 miljarder kronor, vilket motsvarar en ökning jämfört med budget 2004 på 3,2 procent. Detta är en mindre ökning än ökningen i planår 05 budget 2004, vilket kommer att medföra större krav på kostnadskontroll.

5.4 AB Storstockholms lokaltrafik (SL)

5.4.1 Mål

Det övergripande målet för SL är att få fler och mer nöjda resenärer. Målsättningen är att öka SL:s marknadsandel för resor i de relationer där det finns ekonomiska och miljömässiga förutsättningar för en konkurrenskraftig kollektivtrafik. Utöver dessa mål ska SL:s planering beakta de mål och strategier som beslutas i landstingets övergripande trafikstrategi och genomföra de uppdrag som beskrivs däri.

I det miljöpolitiska programmet anges att 25 procent av alla transporter ska drivas av förnybara bränslen år 2006. För SL:s del kan tillägget göras att målet ska vara uppfyllt när tekniska lösningar finns att tillgå.

5.4.2 Ekonomiska ramar

Landstingsbidraget till SL år 2005 är 3 971 miljoner kronor, vilket motsvarar en ökning på 4 procent jämfört med budget år 2004. Resultatkravet är 0 kronor.

SL:s kapitalkostnader ökar kraftigt de kommande åren (med cirka 70 procent mellan 2004 och 2009). SL ska därför i budget år 2005 beskriva ekonomins utveckling fram till och med år 2010 och belysa olika alternativ för att säkra en ekonomi i balans inklusive vilka möjligheter som finns att ompröva trafikens omfattning och vilka möjligheter som finns att reducera eller senarelägga planerade investeringar.

SL ska i sin budget för år 2005 förutsätta full kompensation från staten för ökade kostnader som ett resultat av ett eventuellt införande av trängselskatter, dock ska SL i sitt budgetförslag redovisa sin uppskattning av vilken kostnadsökning som ett införande av trängselskatter skulle medföra (investeringsbehov, kapitalkostnader och driftskostnader).

5.4.3 Investeringar

SL:s totala investeringsram under planeringsperioden 2005-2009 uppgår till 9,3 miljarder kronor. Landstingets ekonomiska läge kräver återhållsamhet och tydliga prioriteringar vad gäller SL:s investeringar.

Prioriterade förbättringsområden vid investeringar är följande (i rangordning):

- Pålitlighet
- Trafikinformation vid störningar
- Handikappanpassning av kundmiljöer (t.ex. stationer)
- Övriga komfortförbättringar av kundmiljöer
- Utbyggnad av nya spår

Investeringar inom ovan nämnda förbättringsområden ska i första hand genomföras i stomtrafiken. Utbyggnad av nya spår förutsätter statlig medfinansiering och att utrymme finns i SLL:s budget.

Gränsen för ospecificerade objekt sänks från och med år 2005 från 100 miljoner kronor till 50 miljoner kronor.

5.5 Waxholms Ångfartyg AB (WÅAB)

WÅAB ska beakta de mål och strategier som beslutas i landstingets övergripande trafikstrategi och genomföra de uppdrag som beskrivs däri. Därutöver ska WÅAB:

- Beakta den utveckling som anges i den regionala utvecklingsplanen, RUFSS
- Utvecklas till att bli ledande i branschen vad gäller miljöanpassning och miljökraven ska skärpas vid inköp av nya fartyg. Minimikravet är att diesel miljöklass 1 används i samtliga fartyg
- Miljöanpassa drift och underhåll i högre grad än idag och ställa miljökrav på bolagets entreprenörer

Tillskottet till WÅAB år 2005 är cirka 150 miljoner kronor (ökning med 4 procent jämfört med år 2004). Det ökade tillskottet ska täcka ökade kostnader för investeringar i nya fartyg.

Den totala investeringsramen under åren 2005-2009 uppgår till 165 miljoner kronor. Anskaffningen av nya fartyg enligt intentionerna i RUFSS samt reinvesteringar i befintligt tonnage ska fortsätta under planeringsperioden.

5.6 Färdtjänstnämnden (FtjN)

Färdtjänstnämndens planering ska beakta de mål och strategier som beslutas i landstingets övergripande trafikstrategi och genomföra de uppdrag som beskrivs däri. Förutom detta ska åtgärder vidtas för att säkra Färdtjänstens långsiktiga ekonomi i balans:

- Fler resor ska ske i en tillgänglig SL-trafik och närtrafik
- Diskussion ska föras med brukarorganisationerna om hur färdtjänstens ekonomi på kort och lång sikt ska kunna vara i balans

- Olika förslag på hur ekonomin på sikt ska kunna klaras ska utredas, tillsammans med landstingsstyrelsen, och förslag på rekommenderade åtgärder ska tas fram. Bland annat ska följande möjligheter utvärderas:
 - Effekterna av olika taxe- och högkostnadsskyddsmodeller
 - Begränsningar där det finns en handikappanpassad kollektivtrafik
 - Ökad restriktivitet avseende tillståndsgivning
 - Avgiftsbeläggning av resor i SL-trafiken

Landstingsbidraget till FtjN år 2005 är 759 miljoner kronor och är i princip oförändrat jämfört med budget år 2004.

5.7 Regionplane- och Trafiknämnden (RTN)

Nämndens verksamhet ska till största delen baseras på vad som anges i den av landstingsfullmäktige antagna regionplanen, RUF. RTN:s planering ska därutöver beakta de mål och strategier som beslutas i landstingets övergripande trafikstrategi och genomföra de uppdrag som beskrivs däri. Särskild vikt ska läggas vid uppdrag avseende regionalt samarbete för hållbar utveckling, bostadsförsörjning och skärgårdsfrågor. Likaså ska effekterna av Stockholmsförsöket med trängselskatt löpande följas upp.

Landstingsbidraget till RTN år 2005 är 71 miljoner kronor och oförändrat jämfört med budget år 2004.

6. Direktiv för övrig verksamhet

6.1 Landstingsstyrelsen

Landstingsstyrelsen ska upprätta budgeten i enlighet med vad som anges i de övergripande riktlinjerna i dessa budgetdirektiv. Särskilt viktigt är att kostnaden för central administration ska fortsätta att minska. En ökad samordning av centrala funktioner ska genomföras.

Följande uppdrag, utöver de som nämns på andra ställen i dessa direktiv, ska prioriteras i planeringsarbetet:

- Förbättring av styrningen och uppföljning av verksamheten ur ett flerdimensionellt perspektiv
- Uppföljning av koncernens produktivitetsutveckling
- Kartläggning av koncernens långsiktiga investeringsbehov
- Införande av hållbarhetsredovisning
- Införande av upphandlingsbokslut
- Utredning av hur koncernens samordning inom IT-området kan genomföras
- Samordning av kommunikationsverksamheten med fokus på organisation, trycksaker och webbplatser

6.2 Patientnämnden

Patientnämnden är en lagstadgad och från vården fristående och opartisk instans. Patientnämnden uppdras att under 2005 utreda nedlagd tid per vårdgivande huvudman i syfte att kunna följa upp till exempel kommunernas andel av verksamheten. Landstingsbidraget uppgår till 12 miljoner kronor.

6.3 Kulturnämnden

Kulturnämnden ska i budget 2005 och i planåren 2006-2007 beakta de ekonomiska effekterna av omförhandlingen av avtalet med Konserthusstiftelsen. Landstingsbidraget år 2005 är 254 miljoner kronor, vilket är samma nivå som i budget år 2004.

6.4 Övriga

6.4.1 Landstingsrevisorerna

Landstingsbidraget uppgår till 29 miljoner kronor, vilket är samma nivå som i budget år 2004.

6.4.2 Locum AB

Resultatkravet år 2005 är 4 miljoner kronor.

Locum får i uppdrag att:

- Kartlägga koncernens behov av investeringar i byggnader och lokaler för de närmaste 10 åren. Kartläggningen ska, så långt det är möjligt, beakta lokalkonsekvenserna till följd av de förslag som ligger i den pågående 3S-utredningen
- Genomföra en jämförande studie av underhållsnivåer i andra bestånd av ändamålsfastigheter (i jämförelsen ska bl.a. andra landsting ingå)
- Göra en inventering av befintligt lokalbestånd för närsjukvård samt kartlägga förändringar i lokalbehov till följd av 3S-närsjukvårdsutredningen
- Etablering av uppföljningssystem och dokumentera status på byggnader och fastigheter vad avser innehåll av miljöskadliga ämnen samt vidta åtgärder
- Finansiera reningsanläggningar för lustgas tillsammans med berörda sjukhus

6.4.3 Landstingsfastigheter Stockholm (LFS)

Resultatkravet år 2005 är 541 miljoner. Det planerade fastighetsunderhållet ska vara återhållsamt så länge som omstruktureringen av vården pågår.

6.4.4 Medicarrier AB

Resultatkravet år 2005 är 0 kronor.

Medicarrier ska under år 2004 genomföra följande uppdrag:

- Fortsätta att se över sina leverantörsavtal i syfte att skapa mer ekonomisk effektiva avtal
- Fortsätta att se över sina logistikrutiner i syfte att höja servicenivån till landstingets verksamheter

6.4.5 AB Stockholms läns landstings Internfinans (IFAB)

Resultatkravet år 2005 är 3 miljoner kronor.

6.4.6 Koncernfinansiering och Skadekontot

Enheterna har att upprätta budgetar i enlighet med vad som anges i de övergripande riktlinjerna i dessa budgetdirektiv.

7. Bilagor

7.1 Övergripande ekonomiskt läge

Resultat

Landstingskoncernens resultat den senaste femårsperioden uppgick ackumulerat till minus 11 miljarder kronor. År 2003 var underskottet 1,7 miljarder kronor, vilket var en förbättring på 2,4 miljarder kronor jämfört med året innan.

Den resultatförbättring som förväntas från och med år 2004 beror på en kombination av kostnadsänkande åtgärder, taxehöjningar och skattehöjningen från den 1 januari år 2004 på 65 öre. Kostnadsökningstakten ska i det närmaste halveras från 2003 till 2004.

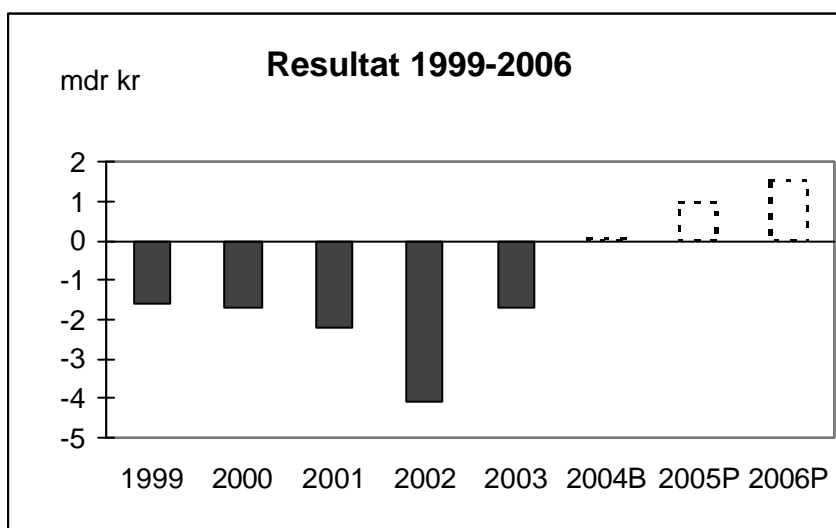

Bild 1. Resultatutvecklingen i landstinget 1999-2003, budget 2004 med planeringsår 2005-2006

Resultatutvecklingen år 2003 innebar ett trendbrott. Skattehöjningen från den 1 januari år 2003 på 1,30 kronor ökade intäkterna med 12,8 procent, samtidigt som kostnaderna ökade med 6,8 procent.

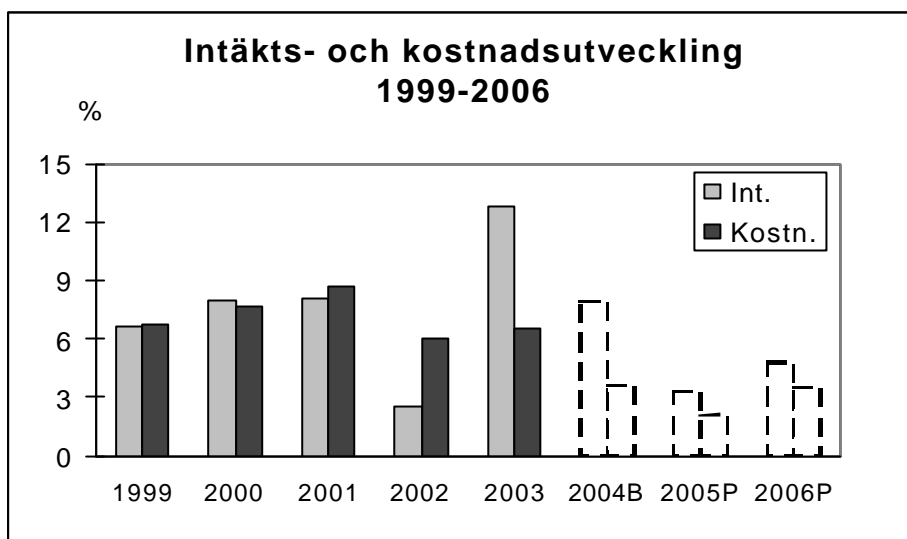

Bild 2. Utvecklingen av intäkter och kostnader för landstinget 1999-2003, budget 2004 med planeringsår 2005-2006

Landstingets största kostnadsposter är personalkostnader, kostnader för köpt vård och trafik, lokal och fastighetskostnader samt kostnader för läkemedel. Personalkostnaderna ökade under 2003 med 4,9 procent. Ökningen av lönekostnaderna utgör större delen av personalkostnaderna och uppgick till 4,3 procent. Särskilt kan noteras akutsjukhusens personalkostnadsutveckling uppgick till 8 procent, varav volymökning svarar för 3 procent.

Kostnaden för externt köpt hälso- och sjukvård ökade med 12 procent, till totalt 8 023 mkr. Kostnaderna för köpt trafikverksamhet ökade med 6 procent, till 7 389 mkr. SL:s kostnader för köpt trafik ökade med 6 procent och färdtjänstens kostnader ökade med 7 procent.

Läkemedelskostnaderna ökade med 194 mkr, eller med ca 5 procent, till 3 972 mkr. Detta är en lägre ökningstakt än 2002, då läkemedelskostnaderna ökade med 9 procent. Statsbidraget för läkemedel inom läkemedelsförmånen ökade likaledes med 5 procent, eller med 174 mkr till 3 728 mkr.

Landstingskoncernens finansnetto försämrades med 199 mkr jämfört med 2002 och låg på 885 mkr. Försämringen beror på ökad skuldsättning under året.

Eget kapital

Som en följd av de senaste årens underskott har egna kapitalet minskat från 8,6 miljarder kr 1999 till minus 0,2 miljarder kr år 2003.

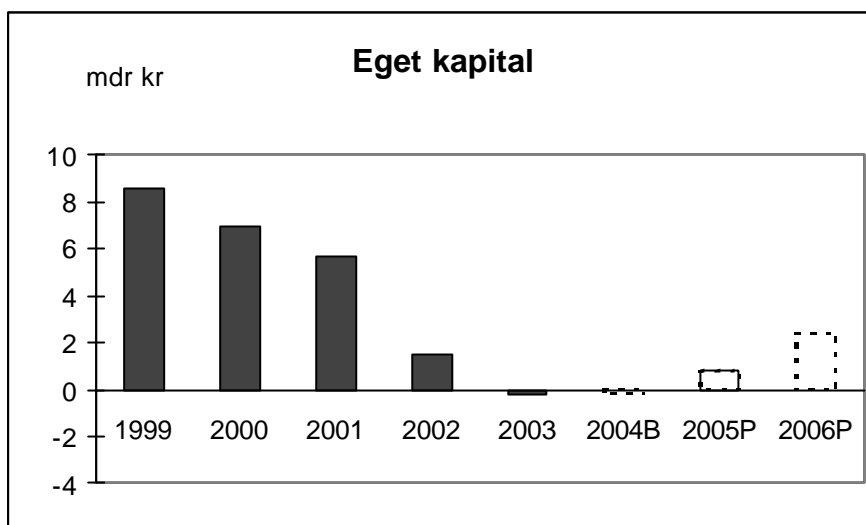

Bild 3. Utvecklingen av eget kapital 1999-2003, budget 2004 med planeringsår 2005-2006

Balanskravet

Enligt balanskravet ska de ackumulerade underskottet som genererats under perioden 2000-2002 balanseras i budgeten för 2004. Landstingsfullmäktige har dock beslutat att, på grund av synnerliga skäl, inte täcka dessa underskott på totalt 8 654 miljoner kronor.

Underskottet för 2003 uppgår enligt lagreglerna om balanskrav till -1 782 mkr. Underskottet ska vara reglerat år 2005 enligt gällande lagstiftning.

Likviditet och skuld

Landstingskoncernens likviditet var 790 mkr vid utgången av år 2003. Samtidigt har koncernens räntebärande skulder ökat från 18 314 mkr till 20 706 mkr vid årets utgång.

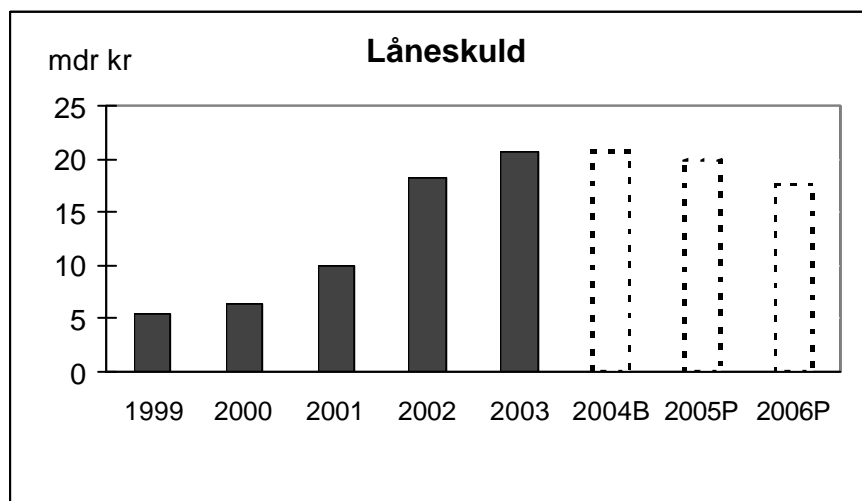

Bild 4. Utvecklingen av räntebärande skulder 1999-2003, budget 2004 med planeringsår 2005-2006

7.2 Skatteintäktsprognos 2005-2007

Intäktsprognos

Mkr	Utfall 2003	Budget 2004	Prognos 2005	Ändring 05/04	Prognos 2006	Prognos 2007
Summa skatteintäkter	38 305	41 582	43 186	3,9%	45 438	47 693
Generellt statsbidrag	2 048	1 920	2 103	9,5%	2 120	2 135
Summa inkomstutjämning	-5 921	-5 728	-6 034	5,3%	-6 343	6 633
Summa kostnadsutjämning	859	629	641	1,9%	648	655
Nivåjustering	-316	-331	-330	-0,3%	-330	332
Totalt	34 975	38 072	39 567	3,9%	41 533	43 519

Höjningen av skattesatsen år 2004 är den faktor med enskilt störst påverkan på summa skatteintäkter under 2004 och 2005, cirka 2 180 respektive 2 288 miljoner kronor.

Den svaga utvecklingen av den svenska ekonomin får sedan år 2000 en allt större påverkan på utvecklingen av skatteunderlaget och därmed skatteintäkterna. Prognosen för år 2005 med planeringsåren 2006-2007 har reviderats ned jämfört med prognosen i beslutad budget 2004. Detta förklaras främst av den modesta återhämtningen av den svenska ekonomin med dess förväntade effekt på sysselsättningen och timlönernas utveckling.

Känslighetsanalys

I tabellen nedan redovisas hur skatteintäkterna samt eventuella kostnader för 2005 förändras om det sker en förändring i någon av de valda variablerna:

Mkr	Påverkan intäkt 04	Påverkan intäkt 05	Kommentar
Skatteunderlag länet 2003, -1%	0	-79	
Skattekraft riket 2003, -1%	-556	-276	
Skattekraft riket 2004, -1%	-289	-357	
Skattekraft riket 2005, -1%	0	-358	
Invånarantal länet 2004, +0,1%	0	32	
Invånarantal riket 2004, +0,1%	0	-28	
Skattesats 2005 SLL, +10 öre	0	352	
Summa utjämning 2005, 89 kr/invånare	0	-165	Förslag till nytt utjämningsystem

Störst påverkan på summa skatteintäkter för 2005 får en eventuell ändring av rikets skattekraftsutveckling för 2004 och 2005. Invånarantalet för riket och länet påverkar till största del utjämningsystemet och delar av statsbidragen. Om beslut tas angående nytt utjämningsystem medför det utifrån 2003 års nivå en ökning av nettoavgiften med cirka 165 miljoner kronor, allt annat lika.

7.3 Resultaträkning 2003-2007

Mkr	Utfall 2003	Budget 2004	Direktiv 2005	Ändring 05/04	Plan 2006	Plan 2007
<i>Summa verksamhetens intäkter</i>	14 457	15 249	15 588	2,2%	15 802	15 998
Skatteintäkter	38 305	41 582	43 186	3,9%	45 438	47 693
Generellt statsbidrag	2 048	1 920	2 103	9,5%	2 120	2 135
Inkomst- och kostnadsutjämning	-5 379	-5 430	-5 722	5,4%	-6 025	-6 309
<i>Summa skatteintäkter</i>	<i>34 974</i>	<i>38 072</i>	<i>39 567</i>	<i>3,9%</i>	<i>41 533</i>	<i>43 519</i>
Summa intäkter	49 431	53 321	55 155	3,4%	57 335	59 517
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	<i>-48 664</i>	<i>-50 361</i>	<i>-51 293</i>	<i>1,9%</i>	<i>-52 819</i>	<i>-54 904</i>
Resultat före avskrivningar	767	2 960	3 862		4 516	4 613
Avskrivningar	-1 597	-1 689	-1 798	6,5%	-1 926	-2 061
Rörelseresultat	-830	1 271	2 064		2 590	2 552
Finansiella intäkter	108	101	108	6,9%	108	107
Finansiella kostnader	-993	-1 311	-1 194	-8,9%	-1 179	-1 140
Finansnetto	-885	-1 210	-1 086		-1 071	-1 033
Resultat	-1 715	61	978		1 519	1 519
Verksamhetens intäkter	14 457	15 249	15 588	2,2%	15 802	15 998
Verksamhetens kostnader	-48 664	-50 361	-51 293	1,9%	-52 819	-54 904
Avskrivningar	-1 597	-1 689	-1 798	6,5%	-1 926	-2 061
Verksamhetens nettokostnader	-35 804	-36 801	-37 503	1,9%	-38 943	-40 967

Uppgifter för 2004 är hämtade från slutliga budget, februari 2004. Skatteintäkter 2005-2007 enligt skatteintäktsprognos 2004-02-20. Övriga bidrag 2005-2007 enligt prognos 2004-02-24. Övriga uppgifter för 2005-2006 är baserade på preliminära uppskattningar och beräkningar.

7.4 Landstingsbidrag 2003-2007

Mkr	Utfall 2003	Budget 2004	Direktiv 2005	Ändring 05/04	Plan 2006	Plan 2007
Landstingsstyrelsen	35 687	36 403	37 133	2,0%	38 381	40 122
- varav hälso- och sjukvårdsutskottet	34 730	35 435	36 145	2,0%	37 361	39 055
Kulturnämnden	267	254	254	0,0%	262	274
Färdtjänstnämnden	754	761	759	-0,3%	785	820
Regionplane- och trafiknämnden	75	71	71	0,0%	74	77
Patientnämnden	11	11	12	8,9%	13	13
Revisorerna	26	29	29	0,0%	30	31
Summa landstingsbidrag	36 818	37 529	38 258	1,9%	39 544	41 337
AB Storstockholms Lokaltrafik	3 861	3 820	3 971	4,0%	4 104	4 291
Waxholms Ångfartygs AB	132	144	150	3,8%	155	162
Summa tillskott/ aktieägartillskott	3 993	3 964	4 121	3,9%	4 259	4 453
Summa bidrag/tillskott	40 812	41 493	42 379	2,1%	43 804	45 790

Budget år 2004 avser slutgiltig budget, februari 2004. Summa bidrag/tillskott år 2005 är cirka 500 miljoner kronor lägre än i planår 2005 i budget 2004 och denna minskning har belastat landstingsstyrelsen/HSU och SL. Alla verksamheters bidrag/tillskott har år 2006-2007 ökat med 3,4 % respektive 4,5%, vilket motsvarar den prognostiserade möjliga ökningen av det totala bidraget/tillskottet. Ökningarna år 2006 och 2007 kommer sannolikt att revideras och differentieras i fullmäktiges budgetbeslut 2005-2007.

7.5 Resultatkrav 2004-2007

Mkr	Budget 2004	Direktiv 2005	Plan 2006	Plan 2007
Vård				
Beställare sjukvård	0	0	0	0
Beställare tandvård	0	0	0	0
Stockholms läns sjukvårdsområde	2	35	0	0
Karolinska Universitetssjukhuset	0	0	0	0
Södertälje sjukhus	0	0	0	0
Norrtälje Sjukhus AB	0	0	0	0
Södersjukhuset AB	0	0	0	0
Danderyds Sjukhus AB	0	0	0	0
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	0	0	0	0
Folk tandvården Stockholms Län AB	25	25	25	25
Ambulanssjukvården i Storsthlm AB	-8	0	0	0
Stockholm Care AB	3	3	4	4
Vården totalt	23	63	29	29
Trafik				
AB Storstockholms Lokaltrafik	0	0	0	0
Waxholms Ångfartygs AB	-144	-150	-155	-162
Färdtjänstnämnden	0	0	0	0
Regionplane- och trafiknämnden	0	0	0	0
Trafiken totalt	-144	-150	-155	-162
Övriga				
Locum AB	5	4	4	4
Landstingsfastigheter Stockholm	459	541	405	405
Kulturnämnden	0	0	0	0
Landstingsrevisorerna	0	0	0	0
Patientnämnden	0	0	0	0
MedicARRIER AB	0	0	0	0
Landstingshuset Stockholm AB	-51	-51	-51	-51
Skadekontot	0	0	0	0
AB SLL Internfinans	3	3	3	3
Koncernfinansiering	-232	568	1 285	1 293
Landstingsstyrelsen	0	0	0	0
Övriga totalt	183	1 064	1 646	1 653
Totalt	61	978	1 519	1 519

Budget år 2004 avser slutgiltig budget, februari 2004. År 2005 – 2006 härrör från planår 05 och 06 i LF: s budget från november år 2003. Inga förändringar har gjorts 2007 jämfört med 2006. För SL anges resultatkravet från och med 2003 efter aktieägartillskott. Resultatkravet för Locum har ändrats från 3 miljoner kronor 2006 till 4 miljoner kronor.

7.6 Investeringsplan 2003-2009

Mkr	Utfall 2003	Budget 2004	Direktiv 2005	Plan 2006	Plan 2007	Plan 2008	Plan 2009
Trafiken							
SL brutto	2 413	1 999	2 474	3 013	1 645	1 443	1 664
Statsbidrag	-291	-343	-350	-242	-130	-130	-130
SL netto	2 122	1 656	2 124	2 771	1 515	1 313	1 534
WÅAB netto	49	138	11	17	36	50	51
Trafiken totalt 1)	2 171	1 794	2 135	2 788	1 551	1 363	1 585
Byggnader							
Landstingsfastigheter Stockholm	705	924	800	816	832	849	866
<i>varav pågående/tidigare beslutade</i>			649	421	358	291	
Byggnader totalt	705	924	800	816	832	849	866
Maskiner och inventarier 2)							
Vård							
Beställarkontoret Vård	11	16	10	10	11	11	11
Stockholms läns sjukvårdsområde	45	49	45	44	44	45	46
Karolinska Universitetssjukhuset	453	284	314	320	327	333	340
Södertälje sjukhus	10	23	23	24	24	25	25
Norrtälje Sjukhus AB	7	12	12	12	13	13	13
Södersjukhuset AB	142	83	75	77	79	80	82
Danderyds Sjukhus AB	60	48	52	53	54	55	56
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	5	9	9	9	10	10	10
Folktandvården Stockholms Län AB	30	31	35	35	36	37	38
Ambulanssjukvården i Storsthlm AB	4	3	5	5	5	5	6
Stockholm Care AB	0	0	0	0	0	0	0
Vården totalt	768	557	582	592	602	615	627
Övriga							
Färdtjänstnämnden	5	14	1	1	1	1	1
Regionplane- och trafiknämnden	0	0	0	0	0	0	0
Locum AB	2	2	2	2	2	2	2
Landstingsfastigheter Stockholm	0	0	0	0	0	0	0
Kulturnämnden	0	0	0	0	0	0	0
Landstingsrevisorerna	0	0	0	0	0	0	0
Patientnämnden	0	0	0	0	0	0	0
Medicarrier AB	1	2	3	2	1	1	1
AB SLL:s Internfinans AB	0	0	0	0	0	0	0
Koncernfinansiering	5	0	0	0	0	0	0
Landstingsstyrelsen	4	10	10	10	11	11	11
Övriga totalt	17	28	17	15	15	15	15
Maskiner och inventarier totalt	784	585	598	607	617	630	643

Fr o m 2005 har ramar uppräknats med 2 procent motsvarande Riksbankens inflationsmål.

1) Beräkningen av ekonomiska ramar för 2005-2009 baseras på fullmäktiges beslut om 2004-2008 års investeringsplaner med hänsyn tagen till justeringarna i lokala budgetar för 2004. Effekterna av 2003 års bokslutsutfall, eventuella justeringar med anledning av uppdrag i fullmäktiges budget för 2004-2008 samt tidsförskjutningar i nu gällande investeringsplan får beaktas i investeringsplaner för 2005-2009 under det lokala arbetet.

2) I beräkningarna av 2005 års ramar för akutsjukhusen tillämpas principen 3 procent av omsättning definierat som totala verksamhetsintäkter. Basen för beräkningarna utgörs av enhetens omsättning enligt 2004 års lokala budgetar. För övriga resultatenheter baseras ramarna på fullmäktiges beslut om 2004 års budget.

7.7 Utbuds- och strukturförändringar i vården budget 2005

Nedan finns de besparingsåtgärder som enligt budgetbeslut 2004 ska genomföras år 2005. Beloppen år 2005 avser jämfört med budget 2004. Alla besparingar påverkar såväl BKV producenter (i en flera fall också externa sådana). "BKV-kolumnen" summerar upp till de fyra "producent-kolumnerna".

Område/åtgärd	2004	2005	Totalt	År 2005				
				KUS	DS	SöS	BKV	Övr
NTS besparing	-20	0	-20					
STS besparing	-50	0	-50					
KUS								
a) Thorax	-13	-38	-50	-38			-38	
b) Labmed	-15	-15	-30	-15			-15	
c) ÖNH	-7	-3	-10	-3		-1	-3	
d) Akuten KS			I f)					
e) IVF på en enhet			I f)					
f) Övrigt	-66	-335	-400	-335			-335	
<i>Summa</i>	-100	-390	-490	-390			-390	
Audiologi	-5	-2	-7	-2		-2	-2	2
Ögon	-7	-8	-15				-8	-8
Hud	-11	-9	-20	-5	-1	-1	-9	-2
HIV	-8	-7	-15	-5		-2	-7	
Sjukvården ospecificerat	-35	-50	-85				-50	-50
SLSO	0	-35	-35				-35	-35
Högekostnadsskydd resor höjs	-1	0	-1				0	0
Patavg med. service införs	-25	-33	-58				-33	-33
Patavg telefonrecept höjs	-4	0	-4				0	0
Patavg hjälpmedel höjs	-30	0	-30				0	0
Glasögonbidrag bort	-2	0	-2				0	0
Bidrag org sänkt	-2	0	-2				0	0
Vissa anslag sänks	-10	0	-10				0	0
Vårdguiden beting	-2	0	-2				0	0
Läkemedelsstrategin	-142	0	-142				0	0
Sjukgymnastik reduktion	-19	-25	-44				-25	-25
Avtal medicinsk service	-2	-2	-4				-2	-2
Uppsägning privata avtal	0	-80	-80				-80	-80
Förändring av vårdmönster								
a) Husläkarens roll	-100	-50	-200				-50	-50
b) Vårdgarantin upphör tillfälligt	-50	I a)						
Övrigt	-393	0	-393				0	0
Totalt	-1 018	-691	-1 708	-401	-1	-6	-691	-283

I några fall (ÖNH, Audiologi, Hud och HIV) har besparingen nycklats ut.

